

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: C. T. – I. S., spol. s r. o., proti žalovanému: Celnímu ředitelství Brno, se sídlem Koliště 21, v řízení o kasační stížnosti správce konkurzní podstaty JUDr. Ing. L. K., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 12. 2004, čj. 29 Ca 202/2003 – 27,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 12. 2004, čj. 29 Ca 202/2003 – 27, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Celní ředitelství Brno rozhodnutím ze dne 16. 4. 2003, čj. 2864/03-0101-21, „zamítlo“ odvolání žalobce proti rozhodnutí Celního úřadu Břeclav - dálnice (celní úřad) ze dne 20. 2. 2003, čj. 1044/03-0223-01, jímž posledně uvedený nevyhověl výzvě žalobce k vrácení částky vymožené na základě exekučního příkazu s tím, že předmětná částka byla v souladu s ust. § 64 odst. 2 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen daňový řád), použita na úhradu nedoplatků vyplývajících z vykonatelných specifikovaných platebních výměrů.

Dne 19. 6. 2003 byla krajskému soudu doručena žaloba směřující proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného. Jako žalobce byl označen C. T. – I. S., spol. s r.o., s adresou, informací o zápise v obchodním rejstříku, jednající konkurzním správcem JUDr. Ing. L. K., zastoupeným advokátem JUDr. Milanem Kocourkem. Plnou moc k zastupování v řízení o žalobě udělil správce konkurzní podstaty.

Krajský soud žalobu usnesením ze dne 9.12.2004, čj. 29 Ca 202/2003 - 27, odmítl, neboť návrh nebyl podepsán osobou či zástupcem osoby, která tvrdí, že návrh učinila. V odůvodnění uvedl, že ke dni podání žalobního návrhu (a tento stav trvá) nebyl v obchodním rejstříku zapsán žádný statutární orgán. Správce konkurzní podstaty není oprávněn udělit za úpadce plnou moc k zastupování v řízení o přezkoumání rozhodnutí žalovaného. Správce konkurzní podstaty nemá postavení statutárního orgánu právnické osoby a ani z § 14 či § 14a zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, nelze oprávnění k zahájení takového řízení dovodit. Soudní řízení bylo zahájeno poté, co byl na majetek žalobce – úpadce prohlášen konkurs (k prohlášení došlo 19.3.2003). Jde o soudní řízení, v jehož rámci by bylo přezkoumáváno pravomocné a vykonatelné správní rozhodnutí a výsledkem předmětného soudního řízení by bylo buď potvrzení stavu daného tímto vykonatelným správním rozhodnutím či znovuotevření řízení před správním orgánem. Udělení plné moci advokátu k zastupování úpadce v daném řízení nesouvisí s nakládáním s majetkem patřícím do podstaty úpadce, předmětné řízení nelze pokládat za nakládání s majetkem patřícím do konkurzní podstaty ve smyslu § 6 zákona o konkursu a vyrovnání. V dané věci se jedná o přezkoumání správního rozhodnutí odvolacího orgánu, které pouze nevýznamně změnilo předchozí rozhodnutí, jímž bylo vyřčeno, že se nevyhovuje žádosti žalobce o vrácení částky vymožené na základě exekučního příkazu a bylo taktéž rozhodnuto, že uvedená částka bude užita na úhradu nedoplatků, které se staly vykonatelnými 18. 4. 2002. Částka, kterou žalobce požadoval vrátit, nebyla součástí konkurzní podstaty úpadce. Soud žalobce i tvrzeného zástupce vyzval k doplnění žalobního návrhu o podpis osoby zmocněné za žalobce jednat, což však doloženo nebylo.

Správce konkurzní podstaty (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Uvedl, že nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí žaloby spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky soudem s tím, že za dané situace byl správce konkurzní podstaty k podání žaloby oprávněn a není podstatné, zda žalobce byl či nebyl zastoupen, rozhodující je, kdo byl žalobcem. Nedostatek oprávnění k podání žaloby nelze dovodit ani z § 14a odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání. V tomto ustanovení je použit termín „zejména“, tzn., že výčet práv a povinností správce konkurzní podstaty je stanoven jen příkladmo a je tedy širší. Žalobce nemá pochyb o tom, že se jedná o majetek patřící do konkurzní podstaty. Žalobce se neztotožňuje se závěrem krajského soudu, že dle § 6 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání se nejednalo o majetek do konkurzní podstaty patřící, neboť v době prohlášení konkursu úpadci nepatřil a nenabyl jej ani později. Úpadce tento majetek nemohl nabýt, neboť žaloba byla z ryze formálních a nepřesvědčivých důvodů odmítnuta. Soud navíc presumoval správnost žalobou napadeného správního rozhodnutí. Konkurzní podstata byla krácena nezákonným rozhodnutím správního orgánu. Při absenci statutárního orgánu úpadce není nikdo jiný než správce, kdo by mohl žalobu podat.

Žalovaný nevyužil svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Ve svých úvahách vyšel z již zaujatého právního názoru ve věci sp. zn. 7 Afs 127/2004 (rozsudek ze dne 5. 10. 2006). V tomto rozhodnutí byla mj. řešena otázka aktivní legitimace k podání žaloby proti rozhodnutí správce daně, jímž byla zamítnuta reklamace proti rozhodnutí, kterým byl převeden přeplatek na dani z příjmů právnických osob na nedoplatek daně z přidané hodnoty. Nejvyšší správní soud zde dovodil, že k podání této žaloby, týkající se majetku patřícího do podstaty, je aktivně legitimován konkursní správce a pouze on může proti takovému rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost.

Dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. d) zákona o konkursu a vyrovnání řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, mohou být zahájena jen na návrh správce nebo proti správci; jde-li o pohledávky, které je třeba přihlásit v konkursu (§ 20 odst. 1), může být řízení, s výjimkou řízení o výkon rozhodnutí, zahájeno jen za podmínek uvedených v § 23 a § 24.

V již zmiňovaném rozsudku ze dne 5. 10. 2006, sp. zn. 7 Afs 127/2004 – 72, Nejvyšší správní soud dovodil: „I když v citovaném ustanovení je výslovně stanoveno, že řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, mohou být zahájena jen na návrh správce nebo proti správci, nevytváří samo o sobě, jako ustanovení procesního charakteru, pro úpadce neodstranitelnou procesní překážku. Citované ustanovení nelze totiž vykládat bez vazby na ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona o konkurzu a vyrovnání, podle něhož prohlášením konkurzu přechází oprávnění nakládat s majetkem podstaty na správce a právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Oprávnění konkurzního správce formulované v ustanovení § 14 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání je totiž jen důsledkem zájmu pro úpadce disponovat majetkem podstaty vysloveným právě v ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona o konkurzu a vyrovnání. Prohlášením konkurzu jsou práva úpadce k majetku podstaty omezena ve prospěch správce, který se ale nestává účastníkem hmotněprávních vztahů, v nichž úpadce vystupoval. Ustanovení § 14 odst. 1 písm. d) zákona o konkurzu a vyrovnání dovádí nastalé účinky do důsledků potud, že s právem konkurzního správce nakládat s majetkem podstaty spojuje i povinnost žalovat příslušné nároky svým jménem. Pozitivně tedy vymezuje aktivní věcnou legitimaci konkurzního správce ve sporu, což znamená, že jako případný nositel sporného práva není k jeho uplatnění oprávněn jiný subjekt. V důsledku těchto účinků prohlášení konkurzu však úpadce nepozbývá vlastnické právo k majetku patřícímu do podstaty ani neztrácí způsobilost mít práva a povinnosti (právní subjektivitu). Neztrácí-li úpadce prohlášením konkurzu právní subjektivitu, nelze mu upřít ani způsobilost být účastníkem řízení, která je na způsobilosti mít práva a povinnosti založena. Z toho pak pro úpadce vyplývá závěr, že není aktivně věcně legitimován k podání jakéhokoliv návrhu. Toto právo jako nositel vlastnického práva nemůže po dobu trvání konkurzu realizovat, nikoliv však pro procesní překážku, ale proto, že ztratil právo nakládat s majetkem podstaty. Pouze konkursní správce byl tedy aktivně legitimován k podání žaloby proti rozhodnutí správce daně, jímž byla zamítnuta jeho reklamace proti rozhodnutí, kterým byl převeden přeplatek na dani z příjmů právnických osob na nedoplatek daně z přidané hodnoty, tj. žalobu týkající se majetku patřícího do podstaty, a rovněž pouze konkursní správce je aktivně legitimován podat proti zamítavému rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost.“

Nejvyšší správní soud je dále toho názoru, že pojem „nároky, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty“, v souvislosti se zpochybňováním zákonnosti správního rozhodnutí je nutno vnímat tak, že jde i o nároky, jež by se konkursní podstaty mohly dotýkat. Nelze přehlížet účel konkursního řízení, jímž je stejnoměrné uhrazení pohledávek konkursních věřitelů z majetku dlužníka (§ 1 a 2 zákona o konkursu a vyrovnání). Z tohoto pohledu jsou pak tedy významné i sporné majetkové hodnoty, jež by výši konkursní podstaty výrazně ovlivnily.

S ohledem na výše uvedené závěry Nejvyšší správní soud dále posoudil označení žalobce v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. V ustanovení § 37 odst. 3 s. ř. s. jsou stanoveny náležitosti podání. Z označení žalobce uvedeného v žalobě však plynou pochybnosti, kdo toto podání činí, tj. zda dotýčný úpadce nebo správce konkursní podstaty vlastním jménem. V takovém případě je v následném řízení namíste postup dle § 37 odst. 5 s. ř. s. Označení žalobce v záhlaví tohoto rozsudku odpovídá označení v napadeném usnesení a spornou otázku, kdo je tímto účastníkem řízení nepředjímá.

Nejvyšší správní soud, vycházející z výše uvedeného právního názoru shledal, že usnesení o odmítnutí návrhu je nezákonné, proto je postupem podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil.

Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí o věci samé (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud ve věci v souladu s ustanovením § 109 odst. 1 s. ř. s. rozhodoval bez nařízení jednání.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. dubna 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu